

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/19/2737

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni juhtivinspektor Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	27. 08. 2019, Tallinn
Vaide esitamise aeg	23.07.2019
Teabevaldaja	SA Eesti Kunstimuuseum juhatuse liige
Vaide esitaja	AS Ekspress Meedia esindaja: Taimi Rosenberg e-posti aadress: menetlus@egrupp.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

- 09.07.2019 esitas AS Ekspress Meedia Eesti Kunstimuuseumile teabenõude.
- 15.07.2019 jättis Eesti Kunstimuuseum teabenõude rahuldamata.
- 23.07.2019 registreeriti Andmekaitse Inspektsioonis AS Ekspress Meedia vaie Eesti Kunstimuuseumi tegevuse peale teabenõude täitmisel.
- 26.07.2019 tegi inspektsioon teabevaldajale järelepärimise.
- 08.08.2019 vastas teabevaldaja inspektsioonile.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:**1. Vaide esitaja andmed**

Vaide esitaja: AS Ekspress Meedia Aadress: Narva mnt 13, Tallinn 10151
E-posti aadress: menetlus@egrupp.ee

2. Faktilised asjaolud

2.1. 9. juulil 2019 esitas AS Ekspress Meedia Eesti Kunstimuuseumile teabenõude, soovides tutvuda 7. märtsil 2018 ja 11. novembril 2018 sõlmitud ostu-müügilepingutega, millega osteti Eesti Kunstimuuseumi kogusse Kaljo Põllu, Edgar Viiese, Peeter Mudisti ja Ando Keskküla teoseid (lisa 1 - teabenõue).

2.2. 15.07.2019 vastusega jättis Eesti Kunstimuuseum teabenõude rahuldamata põhjusel, et on nimetatud lepingud tunnistanud asutusesiseseks kasutamiseks AvtS § 35 lg 1 p 7 ja 17 alusel ning põhjusel, et teosed ei ole soetatud riigi eraldatud eelarvevahendite arvel (lisa 2 – kunstimuuseumi vastus).

3. Vaide sisu ja põhjendused

3.1. Soovime vaidlustada Eesti Kunstimuuseumi poolt Ekspress Meedia teabenõude täitmata jätmise.

3.2. SA Eesti Kunstimuuseum on asutanud Eesti Vabariik. Muuseumiseaduse mõttes on tegemist muuseumiga. Oma rahalisi vahendeid hoiab sihtasutus Rahandusministeeriumis. Sihtasutuse eesmärk on Eesti professionaalse kunsti ja väliskunsti ning sellega seotud materjali kogumine, säilitamine, uurimine ning vahendamine hariduslikel, teaduslikel ja elamuslikel eesmärkidel.

3.3. Niisiis on sihtasutus loodud Eesti riigi ja rahva huvides, seetõttu on ka Eesti rahval õigus saada teavet selle kohta, kuidas sihtasutus täidab eesmärki, milleks ta on asutatud. Kahtlemata on selliseks teabeks ka muuseumi kogusse soetatud kunstiteoste hind.

3.4. Me ei pea põhjendatuks ostu-müügilepingute asutusesiseseks kasutamiseks kuulutamist AvtS § 35 lg 1 p 7 ja 17 alusel. Ostuhinna avalikuks tulek ei saa kuidagi ohustada museaali turvalisust, sest kunstiteoste suhteliselt kõrged hinnad on üldteada ja kunstimuuseumis pööratakse turvalisusele suurt tähelepanu. Kunstiturg on üldjuhul avalik, teoseid ostetakse ja müüakse enamasti oksjonitel ja see info on kõigile kättesaadav. Seetõttu ei saa ostuhinna info kuigi oluliselt ka muuseumi ärisaladust kahjustada.

3.5. Me ei pea veenvaks ka põhjendust, et kõnealused teosed on soetatud omatulu eest. Sihtasutus on kutsutud ellu selleks, et parimal moel koguda, säilitada ja uurida professionaalset kunsti. Vahendid selleks eraldab Eesti riik. Kui sihtasutus on teeninud omatulu, siis on ta teinud seda riigi antud vahendeid kasutades, seetõttu on avalikkusel õigustatud huvi ka omatulu kasutamise kohta teavet saada. Seetõttu peame omatulu kasutamise kuulutamist asutusesiseseks kasutamiseks õigusvastaseks (AvtS § 36 lg 1 p 9).

4. Taotlus

4.1. Eelnevast lähtuvalt ja juhindudes avaliku teabe seaduse §-st 46 ja 51 palub AS Ekspress Meedia teha Andmekaitse Inspektsioonil SA-le Eesti Kunstimuuseum ettekirjutuse ning kohustada kunstimuuseumi teabenõuet täitma ja väljastama Ekspress Meedia AS-ile 7. märtsil 2018 ja 11. novembril 2018 sõlmitud ostu-müügilepingud Kaljo Põllu, Edgrar Viiese, Peeter Mudisti ja Ando Keskküla teoste ostuks.

4.2. Vastavalt HMSi § 76 lõike 2 punktile 6 kinnitab AS Ekspress Meedia, et vaieldavas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

1. Kunstiteoste ostmine on Eesti Kunstimuuseumi avalikuks ülesandeks ulatuses, mille eest tasumiseks eraldab riik eelarvelisi vahendeid. Lisaks riigi poolt eraldatud vahenditest avaliku ülesande täitmisele kasutab Eesti Kunstimuuseum ka omatulu arvelt teenitud vahendeid muuseumi ostukomisjoni otsuste alusel kunstiteoste ostmiseks, mis ei kuulu avaliku ülesande alla. Omatulu kasutamise osas kasutab muuseum õigust tunnistada info piiranguga teabeks (Väljavõte Andmekaitse Inspektsiooni varasemast seisukohast, mis on toodud 08.07.2019

tehtud Vaideotsuses avaliku teabe asjas nr 2.1-3/19/2031: „Inspeksioon ei nõustu vaide esitajaga selles, et ka sihtasutuse enda teenitud vahendeid tuleks käsitleda eelarveliste vahenditena. Kõigepealt pean vajalikuks märkida, et AvTS § 36 lg 1 p 9 keelab tunnistada asutusesiseks kasutamiseks eelarvevahenditest tehtud kulutusi. Omateenitud tulu puhul ei ole tegemist riigi eelarvevahendite kasutamisega. Sihtasutuse põhikirja kohaselt on sihtasutusel õigus omada varalisi ja mittevaralisi õigusi ja kanda kohustusi. Seega ei saa omateenitud tulu käsitleda riigieelarve osana, mida ei tohi ka eraõiguslikud juriidilised isikud tunnistada piiranguga teabeks.“)

2. Eesti Kunstimuuseumil on olemas teabenõudes küsitud ostu-müügilepingud.

3. Dokumente ei väljastatud, kuna muuseumil ei olnud Kunstitaristu kirjalikku luba lepinguid kolmandatele osapooltele avaldada. Vastava tingimusega klausel on ühes küsitud lepingutest kirjalikult fikseeritud, teise lepingu kohta kehtib vastav suuline kokkulepe. 07.08.2019 andis Kunstitaristu nõusoleku tingimusel, et garanteerime ostu-müügihinna konfidentsiaalsuse. Täna, 08.08.2019, oleme saatnud lepingud ajakirjanikule, säilitades hindade osas konfidentsiaalsuse.

4. Digikonteinerisse on lisatud palutud lepingud. Mõlemas lepingus on kõiki hindu puudutav teave piiratud juurdepääsuga nii AvTS § 35 lg 1 p 17, kui ka AvTS § 35 lg 1 p 7 tõttu.

Eesti Kunstimuuseum peab oluliseks lisada alljärgnevad täiendavad selgitused.

- Hindade avaldamine kvalifitseerub museaalide turvalisuse ohtu seadmisenä. Eesti Kunstimuuseumi kogud ja kõikide filiaalide näitusesaalid on küll kõrgetasemeliste turvasüsteemidega kaitstud, kuid Eesti Kunstimuuseum teeb aktiivset koostööd teiste muuseumidega jm asutustega, mille käigus laenatakse teoseid välja, samuti toimuvad Eesti Kunstimuuseumi enda rändnäitused. Sellistel juhtudel võivad teosed olla eksponeeritud paikades, mille turvalisust ei saa Eesti Kunstimuuseum garanteerida ning muuseumi huvi on minimeerida tähelepanu teoste rahalisele väärtusele.

- Eesti Kunstimuuseum peab hindasid nii enda, kui ka Kunstitaristu ärisaladuseks. Ärisaladusena kvalifitseerub küsitud teave kõigis kolmes Ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 lõikes 2 sätestatud tingimuses:

a) kunstiteoste hinnad ei ole kogumis või üksikosade täpses paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadavad nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad. Kunsti ostetakse ja müüakse nii kokkuleppeliste hindadega, kui ka kunstioksjonitel kujunevate hindadega ning hinnaerinevuste ulatus võib olla laiavaladuslik;

b) hindadel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu. Eesti Kunstimuuseum kui Eesti kunstitaristu mahtu arvestades suure ostja tehingute reaalsete hindade avalikuks tulek võib kaasa tuua surve hindade tõusuks, mis halvendaks meie võimalusi oma põhiülesandeid täita;

c) selle üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud ja jätkuvalt võtab ette vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. Inspeksiooni pädevuses on AvTS § 45 lõike 1 kohaselt teabevaldajate üle riikliku ja haldusjärelvalve teostamine teabenõuete täitmise üle.

2. Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida teabevaldajal olemasolevaid dokumente.

3. AvTS § 5 lõike 1 punkti 3 kohaselt on eraõiguslik juriidiline isik ja füüsiline isik teabevaldajaks sama paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimustel. AvTS § 5 lõige 2 sätestab, et eraõiguslikule juriidilisele isikule ja füüsilisele isikule laienevad teabevaldaja kohustused, kui isik täidab seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutab

haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid, – teabe osas, mis puudutab nende ülesannete täitmist.

4. Sama paragrahvi lõige 3 punktist 2 tulenevalt võrdsustatakse teabevaldajaga füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühing, sihtasutus ja äriühing – teabe osas, mis puudutab riigi või kohaliku omavalitsuse eelarvest avalike ülesannete täitmiseks või toetusena antud vahendite kasutamist.

5. Seega on SA Eesti Kunstimuuseum sihtasutusena teabevaldajaks üksnes järgnevatel juhtudel:
- kui ta täidab avalikke ülesandeid, siis avalike ülesannete täitmist puudutava teabe osas;
- kui ta on saanud riigilt eelarvelisi vahendeid, siis nende vahendite kasutamist puudutava teabe osas.

6. AvTS § 23 sätestab, millisel juhul saab teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda. Sama paragrahvi kolmanda lõike kohaselt teeb teabevaldaja teabenõude täitmisest keeldumise koos põhjendustega teabenõudjale teatavaks viie tööpäeva jooksul.

7. AvTS § 23 lg 1 punkti 1 alusel keeldub teabevaldaja teabenõude täitmisest, kui taotletava teabe suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud ja teabenõudjal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust.

8. Praegusel juhul soovis vaide esitaja 09.07.2019 teabenõudega teabevaldajalt saada 07.03.2018 ja 11.11.2018 ostu-müügilepinguid.

9. Teabevaldaja keeldus 15.07.2019 vastuses ostu-müügilepinguid väljastamast põhjendusega, et lepingud on tunnistatud asutusesisesteks dokumentideks AvTS § 35 lg 1 p 7 (teave, mille avalikuks tulek ohustaks muinsuskaitse all olevat objekti või muuseumikogusse kuuluvat museaali) ja AvTS § 35 lg 1 p 17 (teave, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust) alusel.

10. Vaide esitaja soovib, et inspeksioon kohustaks kunstimuuseumi täitma teabenõuet ning väljastama lepingud. Vaide esemeks on seega dokumentide väljastamata jätmine.

11. Vastuses inspeksiooni järelepärimisele teatab teabevaldaja, et esitas teabenõudjale 08.08.2019 ostu-müügilepingud, säilitades hindade osas konfidentsiaalsuse.

12. Seega on teabevaldaja vaidemenetluse käigus vaide esitajale väljastanud küsitud lepingud juurdepääsupiiranguteta osas. Juurdepääsupiiranguga on lepingutes kunstiteoste ostuhinnad, mida teabenõudjale/vaide esitajale ei avaldatud.

13. Vaide esitaja ei pidanud põhjendatuks lepingutele juurdepääsupiirangute seadmist AvTS § 35 lg 1 punktide 7 ja 17 alusel. Vaide esitaja leidis, et kunstiteoste suhteliselt kõrged hinnad on üldteada, mistõttu ei ohusta nende teadasaamine museaali turvalisust ega saa kahjustada ärisaladust. Samuti ei pea vaide esitaja veenvaks väidet, et kunstiteoste ostmiseks on kasutatud omatulu, mistõttu peab omatulu kasutamise kuulutamist asutusesiseseks kasutamiseks õigusvastaseks (AvTS § 36 lg 1 p 9).

14. Teabevaldaja on inspeksioonile vastates selgitanud (vt alajaotus teabevaldaja põhjendused), kuidas ostuhindade teadasaamine võib ohustada museaalide turvalisust ning miks on need kaitstud ärisaladusega.

15. Nõustun teabevaldajaga, et kunstiteoste hinna teadmine võib olla täiendavaks ohuteguriks turvalisusele, eriti väljaspool Kunstimuuseumi, mistõttu on juurdepääsupiirangu seadmine sellele põhjendatud.

16. AvTS § 35 lg 1 p 17 kohustab teabevaldajat kehtestama dokumentidele/teabele, mille avalikustamine võib kahjustada ärisaladust, piirangu.

17. Seda, mida tuleb lugeda asutuse ärisaladuseks, saab eelkõige otsustada asutus ise. Mitte igasugune teave ei ole ärisaladus. Ärisaladus saab olla üksnes teave, mis vastab ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seaduse § 5 lõikes 2 loetletud tingimustele: 1) see

ei ole kogumis või üksikosade täpsest paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadav nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad; 2) sellel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu ja 3) selle üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.

18. Teabevaldaja on kinnitanud, et küsitud teave vastab eelloetletud tingimustele:

(a) kunstiteoste hinnad ei ole kogumis või üksikosade täpse paigutuses ja kokkupanus üldteada või kergesti kättesaadavad nende ringkondade isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad. Kunsti ostetakse ja müüakse nii kokkuleppeliste hindadega, kui ka kunstioksjonitel kujunevate hindadega ning hinnaerinevuste ulatus võib olla laiaulatuslik;

b) hindadel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu. Eesti Kunstimuuseum kui Eesti kunstiturumahu arvestades suure ostja tehingute reaalsete hindade avalikuks tulek võib kaasa tuua surve hindade tõusuks, mis halvendaks meie võimalusi oma põhiülesandeid täita;

c) selle üle seaduslikku kontrolli omav isik on asjaoludest lähtuvalt võtnud ja jätkuvalt võtab ette vajalikke meetmeid, et hoida seda salajas.

19. Nõustun teabevaldajaga, et kunstiteoste ostuhindade avalikustamine võib kahjustada ärisaladust, mistõttu on õigustatud neile juurdepääsupiirangu seadmine avaliku teabe seaduse § 35 lg 1 punkti 17 alusel.

20. Andmekaitse Inspektsiooni seisukoht, et teabevaldaja võib teenida omatulu ning seda kasutada kunstiväärtuste ostmisel, on esitatud samu osapooli puudutavas 08.07.2019 vaideotsuses nr 2.1.-3/19/2031. Kordan üle, et AvTS § 36 lg 1 punkt 9 keelab tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks dokumente eelarvevahendite kasutamise ning eelarvest makstud tasude ja hüvitiste kohta. SA Eesti Kunstimuuseum on eraõiguslik juriidiline isik, kel on õigus omada varalisi ja mittevaralisi õigusi ning kanda kohustusi. See, et sihtasutuse asutajaks on Eesti Vabariik ning riik on sihtasutuse tegevuseks ka vara eraldanud, ei välista erinevate põhikirjaliste tegevuste kaudu omatulu teenimist. Omateenitud tulu näol ei ole tegemist eelarvevahenditega ning teabevaldaja ei pea selle kasutamise kohta teavet väljastama.

21. Kuigi teabevaldaja ei väljastanud esialgu teabenõudele vastates küsitud lepinguid, on ta need vaidemenetluse käigus siiski vaide esitajale edastanud juurdepääsupiiranguteta osas. Kuna lepingud on väljastatud ning pean ostuhindade väljastamata jätmist tuginedes AvTS § 35 lg 1 punktidele 7 ja 17 õiguspäraseks, ei ole alust teabevaldajale ettekirjutuse tegemiseks. Seetõttu jätan vaide rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Sirje Biin
juhtivinspektor
peadirektori volitusel